

Д-р К. КРЪСТЕВ И П. К. ЯВОРОВ

Любомир Стаматов

Заслугите на д-р К. Кръстев пред българската литература и култура не се измерват само с неговите критически оценки, където могат да се видят както сполуките, верните попадения, така и явните провали, но и с онова тънко умение да открива и талантиливи автори, което не всеки притежава. Мнозина са се удивлявали на изкуството му да насърчава, да поощрява и напътствува с блага дума или съвет всеки, който е подавал макар и искрица надежда. След К. Христов най-типичен в това отношение е случаят с Яворов.

В началото на 1899 г. д-р К. Кръстев съставя петчленен комитет, който да редактира сп. "Мисъл". Тук освен главният редактор са включени още: Пенчо Славейков, Т.Г. Влайков, К. Христов и Ив. Ст. Андрейчин. В своя спомен "Когато Крачолов стана Яворов" / сп. "Златорог", г. XX, 1939, кн.8, с.377-378/ сладкодумният Влайков пресъздава любопитен момент от дейността на комитета. Веднъж П. Славейков предлага "Албум от лирически песни", сред които на първо място смята да сложи една от "някой си Крачолов". Този автор вече е направил своя прощапулник в списанието със стихотворенията "На един песимист" и "Син на чужбина" /1898, кн. 7/, но д-р Кръстев нарочно не е изписвал името му, тъй като му се струва, че не е дип за пред хората. Но колкото е грозно името, дваждо похубави са стиховете му и затова редакторите решават да му намерят псевдоним. И докато останалите умуват, Славейков започва да изрежда: Детелинов... Тополов... Яворов и възкликва радостен "Ах, да, Яворов!". Това е кръщението, така Крачолов става Яворов.

Не знам случайно ли е, но псевдонимът Яворов повлича след себе си Ясенов, Лилив, Ракитин, Елин Пелин, Ран Босилек, Калина Малина, П. Росен, Разцветников — чудна поредица от растителния свят, които стават псевдоними на известни творци от новата ни литература-повечето нейни признати класици. При това те доста точно отразяват същността на техните творчески натури.

На страниците на "Мисъл" бедният и неизвестен пощенски чиновник от Анхиало получава своя великолепен псевдоним и за кратко време израства като един от първите български поети. Когато след време в редакцията получават ръкописа на поемата "Калиопа", всич-